

ОСНОВЕН ПРОЕКТ
КОНЗЕРВАЦИЈА И РЕСТАВРАЦИЈА НА СРЕДНОВЕКОВНАТА ЦРКВА
СВ.ЧЕТИРИЕСЕТ СЕВАСТИСКИ МАЧЕНИЦИ ВО СЕЛОТО БАНСКО - СТРУМИЦА

СОДРЖИНА

1. ДОКАЗИ ЗА КОНЗЕРВАТОРСКО ПРОЕКТИРАЊЕ
2. РЕЗУЛТАТИ ОД ИСТРАЖУВАЧКИТЕ РАБОТИ

ПРОЕКТ НА ПОСТОЈНА СОСТОЈБА

1. ТЕХНИЧКА ПРОЦЕНКА
2. ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА
3. ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА

ПРОЕКТНА ПРОГРАМА

ПРОЕКТ НА ЗАШТИТНА ИНТЕРВЕНЦИЈА

1. ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ПРОЕКТОТ
2. ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА
3. ПРЕДМЕР И ПРОЕКТНА ПРЕСМЕТКА
4. ТЕХНИЧКИ ИЗВЕШТАЈ
5. ДИНАМИКА НА РЕАЛИЗАЦИЈА

РЕЗУЛТАТИ ОД ИСТРАЖУВАЧКИ РАБОТИ
НА СРЕДНОВЕКОВНАТА ЦРКВА НА СРЕДНОВЕКОВНАТА ЦРКВА СВ.ЧЕТИРИЕСЕТ
СЕВАСТИСКИ МАЧЕНИЦИ ВО СЕЛОТО БАНСКО - СТРУМИЦА

Кус историјат на истражувања и конзерваторски зафати

Локалитетот Св.40 Севастиски маченици (4-829-005/62 РНД) се наоѓа на околу 0,5 км северно од селото Банско, односно 10 км југоисточно од градот Струмица. Во близина на овој локалитет се наоѓа римското термално лекувалиште, како и доцноантичкото-средновековно утврдување „Китка“ / „Мал Кајаси“ (Термица).

- Првите археолошки истражувања на локалитетот Св.40 се одвивале во далечните 1984 - 1986 година под раководство на Димче Коцо и Петар Милковиќ – Пепетк.¹ Со истражувањата бил откриен целосниот габарит на црквата, истата има основа на слободен крст, поседува гаконикон и проскомидија. На запад наосот продолжува со влез, додека на исток се наоѓаат остатоци од синтронос што упатува на заклучок дека црквата била епископско седиште. Градењето на црквата е изведено во техника *Opus cloisonné*, во две варијанти: првата варијанта е со необработени камења видлива на северниот, јужниот и западниот ѕид и на внатрешното лице на источниот ѕид и втората варијанта кај нишите изведена со обработени камења. И кај двете варијанти за врзиво средство е користен варов малтер.

Црквата е изградена од обработен камен и тула, а како врзливо средство е употребен варов малтер. Најверојатно поради близината на термалните извори, струмичките епископи во средниот век овде ја подигнуваат црквата Св. 40 Севастиски маченици. Сакралниот објект е со димензии, должина – 19,20 метри, ширина на источната страна 14,46 метри и ширина на западната страна 7,11 метри.

¹ Коцо Димче, Петар Милковиќ – Пепек, Новооткриената црква на локалитетот Св.Четириесет во селото Банско, Зборник на трудови, Струмица 1989, 65-99.

Северната и источната фасади на црквата се артикулирани со систем на слепи ниши, кои се израз на средновековните текови на градење на сакрални објекти.

Покрај тоа што е откриена средновековна црква со целосниот нејзин габарит, истражуван е и просторот надвор од неа, поточно до нејзиниот северен ѕид, каде се откриени неколку погребувања. Тоа недвосмислено потврдува дека околу црквата се протега некропола, која според откриените наоди упатува на XII-XIII век.

Со археолошките истражувања на црквата Св.40 Севастиски маченици, се откриени повеќе фрагменти камена пластика, кои биле секундарно употребени во подоцнежните преградувања на олтарниот простор на црквата. Овие декоративни и конструктивни елементи најверојатно потекнуваат од мермерна олтарна преграда (иконостас) од првата фаза на егзистирање на црквата. Откриени се 16 помали и поголеми фрагменти од архитравот, четири фрагменти од парапетни плочи и повеќе раскршени делови од странични колонки и столпчиња што го носеле архитравот. Сите овие фрагменти се изработени од белосив мермер со послаб квалитет.²

Архитравот најверојатно бил изработен од монолитен блок со должина од 3,4 метри и дебелина 13 см и ширина 40 см. Предната страна е закосена ие декорирана со фриз од стилизирани вегетабилни мотиви што се повторуваат по целата должина. Длабочината на релјефната декорација изнесува од 0,5 до 1 см. Според стилската припадност овој иконостас е датиран во периодот 11-12 век.³

По завршувањето на археолошките истражувања во 1986 година се започнало со конзерваторски зафати. Во 2009 година од страна на Завод за заштита на спомениците на културата и Музеј Струмица, изведени се последните заштитни конзерваторски интервенции на дел од оштетените fugи на ѕидовите на средновековната црква

Средновековната црква, е во лоша состојба, со голема деструкција на фугите на суперструкцијата и на круната на сите ѕидови на објектот, и оштетување односно срушен е голем дел на северната половина на синтронот. Во внатрешноста и од северната

² Александар Цицимов, Мермерната олтарна преграда во црквата Св.Четириесет Севастиски маченици во Банско, Зборник на трудови, Струмица 1989, 101.

³ Александар Цицимов 1989, 101-115.

надворешна страна констатираме коров и трева, кој дополнително ги оштетуваат сидовите на објектот.

Претходните конзерваторско - реставраторски работи на сидовите на *средновековната црква св.Четириесет маченици во Банско – Струмица*, се изведени од страна на НУ Завод и Музеј - Струмица.

д-р Душко Цветанов,
археолог - кустос
раководител на истражувањата

ПРОЕКТ НА ПОСТОЈНА СОСТОЈБА

ТЕХНИЧКА ПРОЦЕНКА

1. Анализа на состојбата и оштетувањата на суперструкцијата на сидовите на средновековната црква.

Техничката проценка се однесува на суперструкцијата на северниот, јужниот, западниот, источниот, синтроносот, двата пилони (столбците кој ја носат куполата) и западниот сид.

Суперструкција:

Јужен сид:

На надворешното лице (фасадата) на јужниот сид, по конзерваторско реставраторските работи, изведени во минатиот век, констатираме нарушување, на фугите (изведени од цементен малтер со додаток на бреча) односно деструкција по целата површина на фасадата.

Висините на сидот по конзервацијата се различни:

- од 1.19 до 1.25 м во источниот дел на сидот.
- 0.96 м во западниот дел на сидот.
- од 1.10 до 1.16 м во централниот дел на сидот.

Состојбата **на** внатрешното лице на јужниот сид, е иста како кај надворешното лице. Исто така деструкција констатираме и кај фугите на круната на сидот.

Северен сид:

На надворешното лице (фасадата) на северниот сид, констатираме нарушување, на фугите (изведени од цементен малтер со додаток на бреча) односно деструкција по целата површина на фасадата.

Висините на сидот по конзервацијата се различни:

- од 1.19 до 1.69 м во источниот дел на сидот.
- 1.36 м во западниот дел на сидот.
- од 1.28 до 1.59 м во централниот дел на сидот.

Состојбата на натрешното лице на северниот сид, е иста како кај надворешното лице. Исто така деструкција констатираме и кај фугите на круната на сидот.

Источен сид

На надворешното лице (фасадата) на источниот сид, по конзерваторско реставраторските работи, изведени во минатиот век, е скоро иста како и кај северниот и јужниот сид. Констатираме нарушување, на фугите (изведени од цементен малтер со додаток на бреча) односно деструкција по целата површина на фасадата.

Висините на сидот по конзервацијата се различни:

- 1.19 во централниот дел на сидот.
- Од 1.30 до 1.67 м во северниот дел на сидот.
- од 1.20 до 1.53 м во јужниот дел на сидот.

Состојбата на внатрешното лице на источниот сид, кај двете апсиди кај ѓакониконот и проскомидијата, е иста како кај надворешното лице. Во централната апсида е сместен синтроносот и истиот е во многу лоша состојба, особено голема деструкција имаме на северната половина а кај јужната половина, фугите се целосно распаднати. Исто така и кај овој сид деструкција констатираме и кај фугите на круната на сидот.

Двата пилони (столбците кој ја носат куполата)

Состојбата на двата столбци е иста како кај лицата на сидовите на средновековната црква. Констатираме нарушување односно деструкција на фугите.

Висина на столбци по конзервација:

- Северен со висина од 0.93 м.
- Јужен со висина од 1.15 м.

Западен ѕид на гаконикон и проскомидија

На надворешното лице (фасадата) на западниот ѕид, констатираме нарушување, на фугите (изведени од цементен малтер со додаток на бреча) односно деструкција по целата површина на фасадата.

Висините на ѕидот по конзервацијата се различни:

- од 1.30 до 1.48 м во проскомидијата.
- од 1.16 до 1.52 м во гакониконот дел на ѕидот.

Состојбата на внатрешното лице на западниот ѕид, е иста како кај надворешното лице. Исто така деструкција констатираме и кај фугите на круната на ѕидот.

Западен ѕид на наос

На надворешното лице (фасадата) на западниот ѕид на наосот, констатираме нарушување, на фугите (изведени од цементен малтер со додаток на бреча) односно деструкција по целата површина на фасадата.

Висините на ѕидот по конзервацијата се различни:

- 0.90 м во јужниот дел на ѕидот.
- 1.10 м во северниот дел на ѕидот.
- Влезот во западниот во втората градежна фаза бил затворен По конзервација е со вина од 0.45 м.

Состојбата на на внатрешното лице на ѕидот е иста како кај надворешното лице. Исто така деструкција констатираме и кај фугите на круната на ѕидот.

2. Анализа на применетата техника и технологија

Субструкција

Градењето е изведено во техника opus sementicum, од необработен камен, заливан со квалитетен варов малтер.

Суперструкција

Градењето на суперструкцијата е изведена во три основни градежни техники:

- Градењето на црквата е изведено во техника Opus cloisonné, во две варијанти: првата варијанта е со необработени камења и тули кои формираат хоризонтални либациони слоеви, помеѓу секој нов ред, видлива на северниот, јужниот и западниот ѕид и на внатрешното лице на источниот ѕид и втората варијанта кај нишите изведена со обработени камења. И кај двете варијанти за врзиво средство е користен варов малтер.

Под

- Од подот во средновековната црква не се сочувани остатоци.

3. Физичко-хемиски анализи на употребените материјали

Примероци (градежен камен), за петрографска анализа, земени се од северниот ѕид на средновековната црква.

Петрографската анализа, направена е од Проф. д-р Ѓорѓи Димов, геолог на Универзитет Гоце Делчев Штип.

Врз основа на петрографската анализа, на земениот материјал (примероци од срушениот дел на синтроносот), констатирано е дека при градењето на црквата употребени се два вида на камен: гнајс поголем процент и гранит со помал процент.

Хемиска анализа на малтерот не е направена, бидејќи истиот е чист варов малтер, без додатоци на други агрегати освен ситен песок.

4. Технички опис на предвидените интервенции и материјали што ќе бидат користени:

Сите интервенции на предметните сидови од камен подразбираат постапка која што ќе содржи:

- Конзерваторско – реставраторските зафати ќе бидат изведени во градежна техника *opus cloisonné*.
- Во конзерваторско - реставраторските зафати ќе биде употребен продолжен малтер на база на вар по рецептура, во сите сидови.
- Отстранување на растреситиот градежен материјал (цементовиот малтер), од сите фуги од круната на сите сидови.
- Отстранување на растреситиот градежен материјал (цементовиот малтер), од сите фуги на надворешните и внатрешните лица на сидовите на средновековната црква, нивно чистење и фугирање со нов продолжен малтер.
- Отстранување на срушениот дел на северниот дел од синтроносот и негово надсидување.
- Отстранување на деструктивните камења (распаднати) од сите сидови и нивна замена со поцврст камен.
- Чистење и миеење на сидовите на површините, кој ќе бидат предмет на конзерваторско реставраторски работи.
- Отстранување на деструктивните тули од сите сидови и нивна замена со нови тули со исти димензии како старите тули.
- Каменот (гнајс и гранит) што повторно ќе биде вграден во сидовите во објектот, треба да биде со иста структура и димензија како веќе вградениот.
- Затварање на фугите на внатрешните и надворешните лица и на круната на сите сидови, со употреба на продолжен малтер на база на вар.

- Затварање на фугите на синтроносот, на делот кој ќе биде надсиден, ќе биде со истиот продолжен малтер како и при затварањето на фугите на сидовите на средновековната црква.

Никола Шентевски диа,

Проф. д-р Трајче Нацев, конзерватор-советник

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

- Постојна состојба -

ФОТО ДОКУМЕНТАЦИЈА

- Избор од фотодокументацијата на НУ Завод и Музеј - Струмица, од објект средновековна црква Св.40 Севастиски маченици село Банско - Струмица

Сл.1 -

Сл.2 -

Сл.3 -

Сл.4 -

Сл.5 -

Сл.6. -

Сл.7 -

Сл.8-

Сл.9 -

Сл.10 -

Сл.11 -

Сл.12 -

Сл.13 -

Сл.14 -

ПРОЕКТНА ПРОГРАМА

Целта на овој зафат е превенција од понатамошни деструкции, зачувување на автентичниот изглед на откриените делови од архитектурата на средновековната црква, по извршените конзерваторски работи. Конзерваторско реставраторските работи треба да овозможат безбедна употреба на градбата, кои ќе допринесат во понатамошната презентација од објект средновековна црква Св.40 Севастиски маченици село Банско - Струмица и создавање на уште една нова културна содржина во општина Струмица.

1. Вид и обем на заштитните интервенции:

- 1.1. Конзерваторско археолошко истражување, јужно од црквата од црквата.,
- 1.2.Отстранување на дерутираната површина од фугите на лицата и круната на суперструкцијата на сидовите на средновековната црква.
- 1.3.Отстранување на дерутираната површина (срушениот дел) од северната страна на синтроносот.
- 1.4.Миење и чистење на површината од отстранетиот дерутиран градежен материјал, на сите споменати позиции.
- 1.5.Конзерваторски реставраторски работи на синтроносот.
- 1.6.Конзерваторски реставраторски работи (надсидување) на источниот сид и на источните делови на јужниот и северниот сид.
- 1.7.Надсидувањето на источниот сид и на источните делови на јужниот и северниот сид, да биде изведено во техника opus cloisonné, со камен (гнајс и гранит), тула и продолжен малтер на база на вар, спазувајќи ги двете варијанти.

- 1.8. Надсидување на северниот дел на синтроносот, да биде изведено во техника *opus cloisonné*, аналогоно на јужниот сочуван дел, односно да се запазат, постоечките висини на седиштата.
- 1.9. При надсидувањето да се воде сметка, поголем процент на каменот да биде гнајс а со помал процент да биде употребен гранит.
- 1.10. Замена на деструктивните (дотраените) камења, на надворешното и внатрешното лице на суперструкцијата на сидовите на средновековната црква.
- 1.11. Затварање на фугите на круната, надворешното и внатрешното лице на суперструкцијата на сидовите да биде изведено со продолжен м, алтер на база на вар.
- 1.12. Подот, во црквата да биде решен, од набиена земја, врз која ќе се постави пвц фолија врз која ќе се постави слој од жолтеникав чакал (3-5 мм).
- 1.13. Решавање на партерното уредување од сите четири страни на објектот, со нивелирање на просторот, поставување на пвц фолија и врз неа слој од 3 до 5 мм жолтеникав чакал

Изготвил

Проф.д-р Трајче Нацев

Директор

Ацо Манински

ПРОЕКТ НА ЗАШТИТНА ИНТЕРВЕНЦИЈА

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ПРОЕКТОТ

1. Идентификација на односното добро

Средновековната црква во подножјето на археолошкиот локалитет Цареви Кули – Струмица (ЕМБ: 4 – 829 – 065 / 279 ЕНД), откриена е со археолошките истражувања изведени во две етапи, во 2015 и 2016 година.

2. Последната и другите заштитни интервенции на односното добро

- По завршувањето со археолошкото истражување, извршено е покривање со пвц фолија на ѕидовите на средновековната црква и гробницата.

- Не се вршени конзерваторски реставраторски работи на објектот.

3. Цел и очекувани резултати

Целта на проектот е заштита од понатамошни деструкции, зачувување и минимално надсидување на ѕидовите на средновековната црква. По изведување на конзерваторско – реставраторските интервенции ќе се спречи уништување на ѕидовите на средновековната црква, предизвикани од ерозијата, атмосферската вода и температурните разлики.

1. Конзерваторско - реставраторски зафати на средновековната црква

1.1 Археолошко доистражување.

Пред да започне конзервацијата на ѕидовите на средновековната црква, потребно е археолошко доистражување на просторот западно од западниот ѕид на црквата во должина од околу 3 м и археолошко доистражување на просторот североисточно од апсидата, на локацијата каде е подигнат привремениот објект.

1.2. Отстранување на дерутираните површини од лицата на ѕидовите (камења, тули и фуги)

Со оваа активност треба да се отстрани растреситиот градежен материјал од ѕидовите на средновековната црква. Доколку се најде на растресити камења, истите се чистат од варовиот малтер и со продолжен малтер на база на вар се враќаат во првобитната положба. Целта е да се сочува постоечката состојба без да се нарушат сочуваните висините по конзерваторско реставраторските работи од 2010 година.

Северен ѕид:

- Отстранување на сите фуги (цементов малтер) помеѓу камењата и тулите од внатрешното и надворешното лице.
- Отстранување на деструктивни тули и камења, од внатрешното и надворешното лице на ѕидот.

Јужен ѕид:

- Отстранување на сите фуги (цементов малтер) помеѓу камењата и тулите од внатрешното и надворешното лице.

- Отстранување на деструктивни тули и камења, од внатрешното и надворешното лице на ѕидот.

Источен ѕид:

- Отстранување на сите фуги (цементов малтер) помеѓу камењата и тулите од внатрешното и надворешното лице.
- Отстранување на деструктивни тули и камења, од внатрешното и надворешното лице на ѕидот.

Синтронос

- Отстранување на градежниот материјал од срушениот северен дел на синтроносот

Западен ѕид:

- Отстранување на сите фуги(цементов малтер) помеѓу камењата и тулите од внатрешното и надворешното лице.
- Отстранување на деструктивни тули и камења, од внатрешното и надворешното лице на ѕидот.

1.3.Отстранување на дерутираните површини од круната на ѕидовите

- Со оваа постапка треба да се отстранат сите фуги (цементов малтер) од круната на сите ѕидови нја средновековната црква.

- Отстранување на деструктивни камења, круната на сите ѕидови.

1.4.Миење и чистење на површината од отстранетиот дерутиран градежен материјал.

По отстранувањето на растреситиот градежен малтер, од лицата и од круната на ѕидовите, ќе се пристапи кон метење, чистење и миење на позициите каде треба да се изврши надсидување или враќање на претходно извадените растресени и дотраени камења и тули.

1.5. Консолидирање на отстранетите дерутирани површини и враќање на извадените дотраени тули од лицата на сидовите.

Консолидирањето, да биде изведено во иста градежна техника со камен (гнајс и гранит) со иста структура и димензија како веќе вградениот. При консолидирањето може да се употребат и нови тули со иста димензија (0.40 X 0.30 x 0.05м) како старите тули. Како врзиво средство, при консолидацијата да биде користен продолжен малтер на база на вар.

1.6. Замена на деструктивните (дотраени камења и тули) од лицата и круната на сидовите.

Кај мал дел на лицата на сидовите, има дотраени односно дерутирани камења или тули. Замената да биде изведена со камења или тули со исти димензии, како извадените, а како врзиво средство да биде користен продолжен малтер на база на вар.

1.7. Надсидување на сидовите на средновековната црква.

- Надсидувањето на сидовите да биде изведено во градежна техника opus cloisonné. При надсидувањето да биде користен камен (гнајс и гранит) во внатрешните и надворешните лица на сидовите. Тулите кој ќе бидат употребени, ќе бидат нови тули со димензии 0.40 X 0.30 x 0.05м. За врзиво средство да се користи продолжен малтер на база на вар.

При надсидувањето да бидат запазени висините од предложениот проект:

Северен сид на проскомидија:

Надсидувањето да започне од средината на сидот и каскадно да се качува со една до две каскади од запад кон исток, пратејќи ја линијата на сидот. Висините по надсидувањето да се движат со висински коти од 1.25 м во средината на сидот до 1.60 м во аголот каде се спојува со источниот сид

Северен сид на наос:

Висините остануваат исти, односно не се врши надсидување на сидот.

Јужен сид на гаконикон:

Надсидувањето да започне од средината на сидот и каскадно да се качува со една до две каскади од запад кон исток, пратејќи ја линијата на сидот. Висините по надсидувањето да се движат со висински коти од 1.55 м во средината на сидот до 1.80 м во аголот каде се спојува со источниот сид

Јужен сид на наос:

Висините остануваат исти, односно не се врши надсидување на сидот.

Источен сид:

Надсидувањето да биде изведено каскадно од југ кон централниот дел на апсидата и од север кон централниот дел.север, пратејќи ја линијата на сидот по археолошкото истражување. Висината во централниот дел да не ја надминува висинската кога од 2.00 м.

Синтронос

- Надсидување на северниот дел на синтроносот, да биде изведено во техника *opus cloisonné*, аналогоно на јужниот сочуван дел, односно да се запазат, постоечките висини на седиштата од јужниот дел на синтроносот.

Западен сид:

Висините остануваат исти, односно не се врши надсидување на сидот.

1.8. Фугирање на лицата на сидовите.

По консолидацијата, замената на дотраените камења и надсидувањето на сидовите, да се изврши затворање на фугите, со продолжен малтер на база вар кај сите сидови од средновековната црква.

1.9. Фугирање и обработка на круната на сидовите.

Фугирањето и обработката на круната на сидовите да биде изведена во продолжен малтер на база на вар. При фугирањето да се води сметка, кај круната на сидовите, јадрото во централниот дел на сидот да биде неприметно повисок од лицата на сидовите, со цел да се спречи задржувањето и полесно истекување на атмосферската вода.

1.10. Оформување на подот на средновековната црква.

При археолошкото истражување на средновековната црква не се откриени остатоци од под.

Како решение предлагаме, подот да биде од набиена земја, врз која ќе се постави пвц фолија, како заштита од растење на трева и коров, врз која ќе се постави слој со дебелина од 0.03 до 0.05 м жолтеникав чакал. При набивањето на земјата да се води сметка висината на подот благо да паѓа од запад кон исток, за да може атмосферската вода да истекува во постоечкиот отвор во апсидалниот сид, кој бил користен како лежиште за греда од скеле, во периодот кога била градена црквата

Никола Шентевски д-р,

Проф. д-р Трајче Нацев, конзерватор-советник

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

Предмер и проектна пресметка

A. Археолошко доистражување

1. Археолошко доистражување на просторот јужно од црквата

- Стручен тим: 2 лица x 10 дена = 32.000,00

- Општи работници: 4 x 10 дена = 40.000,00

Вкупно..... 72.000,00

Вкупно 72.000,00

B. Приремни работи

1. Отстранување деругиран материјал (камен, тула и малтер), од лицето на сидовите, со припрема за нивна конверзација.

Каменот и тулата се селектира и

складира за повторна употреба, а

шутот се насипува во околниот простор на објектот, за нивелирање.

Северен сид 3 м² X 1.000 денари = 3.000,00

Јужен сид 4 м² X 1.000 денари = 4.000,00

Источен сид 5 м² X 1.000 денари = 5.000,00

Западен сид 2 м² X 1.000 денари = 2.000,00

Непредвидени отстранувања на деругиран материјал

од лицата на сите сидови 6 м² X 1000 денари = 6.000,00

Вкупно.....20.000,00

2. Отстранување дерутирен материјал (камен, тула и малтер), од круната на сидовите, со припрема за нивна конверзација. каменот и тулата се селектира и складира за повторна употреба, а шутот се насипува во околниот простор на објектот, за нивелирање.

Северен сид 3 м² X 1.000 денари = 3.000,00

Јужен сид 5 м² X 1.000 денари = 5.000,00

Источен сид 9 м² X 1.000 денари = 9.000,00

Западен сид 2 м² X 1.000 денари = 2.000,00

Вкупно.....17.000,00

3. Отстранување на дерутиран материјал од северниот срушен дел од синтроносот:

5 м² X 1000 денари.....5.000,00

4. Отстранување на цементов малтер од фугите од лицето на сидовите:

Северен сид 60.72 м² X 900 денари = 54.648

Јужен сид 43.20 м² X 1.000 денари = 38.880

Источен сид 32.50 м² X 1.000 денари = 29.250

Западен сид 14 м² X 1.000 денари = 12.600

Вкупно.....135.378,00

5. Отстранување на цементов малтер од фугите од круната на сидовите:

Северен сид 15.35 м² X 1.000 денари = 13.770

Јужен сид 15.20 м2 X 1.000 денари = 13.680
Источен сид 11.58 м2 X 1.000 денари = 10.422
Западен сид 5.70 м2 X 1.000 денари = 5.130
Вкупно.....43.002,00

6. Исполна, насипување земја во слоеви од 0.20 м со набивање, во истражениот простор во наосот и просторот околу црквата
м3 4 x 3.500 =.....14.000,00

Вкупно.....234.380,00

В. Конзерваторско-реставраторски работи

1. Подсидување, пломбирање на оштетени делови од лицето на сидовите на кои претходно е отстранет растреситиот градежен материјал. За зидање се употребува камен (гнајс гранит) и тула и продолжен малтер на база на вар 1:1:6
Северен сид 3 м2
Јужен сид 4 м2
Источен сид 5 м2
Западен сид 2 м2
Подсидување, пломбирање на непредвидени отстранувања на дерутиран материјал од лицата на сите сидови 6 м2
вкупно м2 20 x 4.500 = 90.000 ден.
2. Надсидување на сидовите на црквата со камен (гнајс гранит) и тула во продолжен малтер на

база на вар 1:1:6, во градежна техника opus
cloisonné на средновековната црква.

Северен сид 2.8 м3

Јужен сид 3.8 м3

Источен сид 10.30 м3

м3 16.9 x 14.500 = 245.000,00 ден.

3. Надсидување на синтроносот со камен (гнајс
гранит) и тула во продолжен малтер на база на
вар 1:1:6, во градежна техника opus cloisonné .
М3 3 X 14.500=.....43.500,00 ден

4. Оформување на подот на средновековната црква,
нивелирање, набивање на земја, поставување на
пвц фолија и поставување на слој од жолтеникав чакал.
М2 134 м2 x 2000268.000,00 ден

5. Фугирање на лица на сидови од камен со
продолжен малтер на база на вар 1:1:6, на
сидовите од црквата.Фугите се обработени по
примерот на постојните.
Северен сид 60.72 м2
Јужен сид 43.20 м2
Источен сид 32.50 м2
Западен сид 14 м2
вкупно м2 150.42 x 1.700 =.....255.714,00 ден.

6. Фугирање на круна на сидови од камен со продолжен малтер 1:1:6, на сидовите од црквата .
 Фугите се обработени по примерот на постојните.
 Северен сид 15.35 м2
 Јужен сид 15.20 м2
 Источен сид 11.58 м2
 Западен сид 5.70 м2
 вкупно м2 47.83 x 1.700 =.....81.311,00 ден

Вкупно.....983.525,00 ден

Г. Партерно уредување

1. Оформување на партерното уредување на средновековната црква, нивелирање, набивање на земја, поставување на пвц фолија и поставување на слој од жолтеникав чакал.
 М2 72 м2 x 2000144.000,00 ден

Вкупно.....144.000,00 ден

Рекапитулација

А Археолошко доистражување.....	72.000,00 денари
Б Припремни работи.....	234.380,00 денари
В Конзерваторско реставраторски работи.....	983.525,00 денари
Г Партерно уредување.....	144.000,00 денари
ВКУПНО.....	1.443.905,00 денари
Непредвидени работи 15% од пресметковната сума.....	215.085,75 денари
СЕ ВКУПНО	1.658.990,70 денари

Изготвил:

Никола Шентевски

Проф.д-р Трајче Нацев

ДИНАМИКА НА РЕАЛИЗАЦИЈА

Работите на непосредна заштита во овој проект ќе се изведуваат во периодот од три месеци (80 работни дена) во 2021 година.

Со оваа динамика на реализација на поединечните предвидени активности во рок од 80 работни дена (во зависност од времемнските услови) се предвидува реализирање на Основниот проект за конзервација и реставрација на средновековната црква Св.40 Севастиски маченици село Банско – Струмица, согласно одобрените средства од Министерството за култура за 2021 г. во рамки на Годишната програма за финансирање на проекти од национален интерес во културата за 2021, и доколку бидат исполнети сите услови за непречено одвивање на работите.

Изготвил

Никола Шентевски д-р,

Проф. д-р Трајче Нацев, конзерватор-советник